

ühtlasi M. Aidniku tütarl. progümnaasiumis eesti keelt. Lõpetanud 1915. a. õhtugümnaasiumi, õiendas ta eksternina 1916. a. Tartu Aleksandri gümnaasiumis keskkooli lõpueksamit ja astus järgm. a. Tartu ülikooli ajaloolis-keeleteadusliku fakulteedi klassika osakonda. Ühtlasi töötas ta 1917. a. suvel »Tallinna Teataja« toimetuses ja teotses selle järel paar a. elukutselise kirjanikuna. 1920. a. hakkas ta uuesti Tartu eesti ülikoolis kirjanudslugu õppima, kuid katkestas selle 2 semestri järel, oli 1921. a. 6 kuud Venemaal ja astus 1922. a. Berliini ülikooli filosoofia osakonda, oli aga sunnitud ainelistel põhjustel lõpetama sealse õpingud kolme semestri järel. Ta asus pärast seda uuesti kodumaale ja elab praegu (1929) elukutselise kirjanikuna Tartus. Siin on ta oma otsekohese kirjanudsliku tegevuse kõrval rohkesti osa võtnud meie kirjanudsliku elu organiseerimisest, kuuludes näiteks Kirjanikkude Liidu juhatusse ja olles nov. 1927 alates Kirjanudsluse Sihtkapitali Valitsuse esimees. — V.-lt on ilmunud järgmised luuletiskogud: »Amores« (Tallinna, 1917, II tr. Tartu, 1919), »Jumalaga, Ene!« (Tartu, 1918), »Talihari« (*ibid.*, 1920), »Käoorvik« (*ibid.*, 1920), »Hõbedased kuljed« (*ibid.*, 1920), »Ränikivi« (*ibid.*, 1925), »Maarjamaa laulud« (*ibid.*, 1927) ja kokkuvõtte varasemaist kogudest »Valit värsid« (Tall., 1924); poeemid »Jehoova surm« (Tartu, 1927) ja »Parsilai« (*ibid.*, 1927). Selle värsivormilise toodangu kõrval on V. rohkesti avaldanud kriitilisi kirjutisi kirjanudsluse ja teatri küsimuste üle, eriti »Päevalehes«, »Postimehes«, »Vabas Maas« ning »Loomingus«. Ühtlasi on ta avaldanud essee-kogu »Vanad ja vastsed poeedid« (Tartu, 1921), mis sisaldab paar põhimõttelist kirjutist lüürikast ja viis esseed üksikuist luuletajaist. Kõige lisaks on ta tõlkinud O. Wilde'i draama »Salome« (1919), H. Balzac'i romaani »Šagrään-nahk« (1926) ja I. Turgenev'i romaani »Aadlipesa« (1927, kõik Tartus). — Peale üksikute luuletistõlgete mitmes keeles on V. »Amores« tervena ilmunud I. Severjanin'i venekeelses tõlkes (1921, Moskvas).

V. algas luuletamiskatseid õieti varakult. Ta teadlikumad üritused sel alal langevad aga juba Noor-Eesti liikumise elavamaisse aastaisse. Ja kuigi ta varssi püüdis olla opositsioonis selle liikumisega, ometi oli ta esialgu mõjustatud Noor-Eesti lüürikuist. Ning samuti, kuigi tema esimene luuletis ilmus trükist juba a. 1908 (»Postimehes«), kulus ometi ligi 10 a., enne kui ta leidis üldisemat tunnustust. See vaheaeg sisaldas talle ühelt-poolt visasid pingutusi luuletehnilisel alal, teisalt aga teoreetilisi mässukatseid valitseva kirjanudsvoolu vastu. Nii avaldas ta koos

R. Rohu (vt.) j. t. a. 1913 Tartus albumi »Moment« I ja a. 1914 brošüüri »Roheline moment«, milles püüti propageerida futurismi, kuigi vähehese menuga. Alles revolutsiooni-a. 1917 sündis kirjanikkude rühma »Siuru« tähe all ka V. aeglaselt küpsenud luuletaja-anni spontaanne läbilööök. Kuid seesama rahutu otsimine ja uute tähiste taotlemine on olnud talle omane hilisemalgi ajal. Selles on tihtipeale avaldunud ülepingutatavat teoreetitsemist, mis pole igakord kaugeltki kooskõlas luuletaja enese samaajajärgulise loominguga. Tuleb märkida näiteks ta suunavõtte-katseid koguteoses »Looming« (Tartu, 1920) või teetasandamist ilmumata jäänud ajakirjale »Peninukid« (1924). Sellele püsimatusele on paarinud aeg-ajalt liialdatud vaimustus mõnest kirjanudsliku moe viimsest kisast (futurism, I. Severjanin, vene imazinitid), mis aga niisama ruttu on lahtunud. Kõik see »vastoluline, kooskõlatu, rahutu ja rabelev« (J. Kärner'i sõnad) on tihtipeale varjutanud V. tõelist luuletaja-ilmet. Kuid lõplikult ongi ta vahest just säärase tundeinimesena võinud teostada oma spontaanselt silmapilgu meeoludele anduva lüüriku ülesannet.

Nagu tähendatud, vallutas V. alles a. 1917 üldise tähelepanu. See sündis luuletiskoguga »Amores«. Kuigi meie lüürika juba Noor-Eesti ajajärgul erines põhjalikult senisest konventsionaalsest tundeluulest, ometi oli ta kõlbiliselt veel küllaltki soliid. Selle vastu avaldus aga V. esiteoses esmakordselt seniste eetiliste kriteeriumide boheemiline kergeltvõtmine. Siin väljendus oheldamatu jõuga ja loorimatus sõnastuses kogu tunnete skaala — taltsutamatus kirest küünilise mõnitamise kaudu jõuetu alistumiseni. Kuigi raamat koosneb üksikuist iseseisvaist luuletisist, ometi moodustab ta tervikuna otsekui ühe ainsa romaani, mille peateemaks on hinge ja ihu omavaheline heitlus. Iseenesest oleks see vaatlus küllaltki masendav, kui seda ei puhastaks kannatustoonid, mis kostavad läbi nende rõvetsuste. Esialgu aga äratas tähelepanu ikkagi autori avameelne hooplemine oma pahedega, kuna ta tundeluule teine pool jäi selle varju. Ja sellepärast polnud ka ime, et ta esiteosele osaks sai palju kõlblist hukkamõistmist, kuigi ei võidud salata ka tema ande omapärasust. — »Amores'es« oli V. andnud ilmeka läbilõike oma luuletajavõimeist. Järgnevates kogudes liigub ta umbes samade ainete ja tundesuundade piirkonnas, rikastudes ainult ideeliste väljavaadete või tehniliste üksikasjade poolest. Nõnda on teises kogus »Jumalaga, Ene!« esiteose jõhker künism pisut taltunud, taganedes suurema lüürilise tunde ees. Kolmas kogu »Talihari« osutab autori meeoluliste piiride laienemist väljapoole kitsalt-sub-